

ประโยค ป.ธ. ๗
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๘

๑. เรื่องมีอยู่ว่า ท่านอาจารย์ เมื่อจะพรรณนาใจความแห่งพระสูตร จึงกล่าวเหตุเกิดแห่งพระสูตรและข้อกำหนด(พระสูตร)ก่อนแล้ว จึงพรรณนา (อธิบาย)ความหมาย(แห่งพระสูตรนั้น)ในภายหลัง เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้า จะกล่าวถึงเหตุเกิดพระสูตรเป็นต้น(ก่อน) ๑ แท้จริง ทุกพระสูตร มีเหตุเกิด ๔ อย่าง คือ เกิดเพราะอหยาตย์ตนเอง ๑ เกิดเพราะอหยาตย์ผู้อื่น ๑ เกิดเพราะ เกิดเรื่องขึ้น ๑ เกิดเพราะอำนาจคำถาม ๑ ๑ ในเหตุเกิดทั้ง ๔ อย่างนั้น สูตรทั้งหลายมีทวยตานุปัสสนาสูตรเป็นต้น เกิดเพราะอหยาตย์ของตน เมตตสูตรเป็นต้น เกิดเพราะอหยาตย์ผู้อื่น อรัคคสูตรเป็นต้น เกิดเพราะเกิด เรื่องขึ้น วัมมิกสูตรเป็นต้น เกิดเพราะอำนาจคำถาม ๑ ในเหตุเกิดเหล่านั้น (เฉพาะ)ในมงคลสูตรนี้ ประสงค์เอาเหตุเกิดเพราะอำนาจคำถาม ๑ อันที่จริง แม้มงคลสูตรนี้ ก็เกิดขึ้นเพราะอำนาจคำถามจริง ๆ ๑

อีกนัยหนึ่ง คนพาลทั้งหลาย เปรียบเสมือนศัตรูผู้มีดาบในมือ บัณฑิตทั้งหลาย ประหนึ่งญาติผู้เป็นที่รัก ๑ จริงอย่างนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อ ประทับ ทำมู่บ้านเวพुकคามซึ่งตั้งอยู่ไม่ไกลเยื้องทิศทักษิณแห่งเมืองไพสาลี เป็นโคจรคาม ได้เกิดประชวลงพระโลหิต ๑ ท้าวสักกเทวราช ทราบเหตุ นั้นแล้ว จึงเสด็จมาอุปัฏฐากพระบรมศาสดาอยู่ ไม่ยอมให้คนอื่นแม้เอามือแตะต้อง ภาชนะสำหรับรองพระบังคนหนักของพระบรมศาสดาเลย ทูณไว้เหนือ พระเศียรทีเดียว นำออกไป เหมือนคนนำภาชนะบรรจุของหอมออกไป ๑ ท้าวเธอทรงอุปัฏฐากแล้วอย่างนี้ ในเวลาที่พระบรมศาสดาทรงพระเกษมสำราญ จึงเสด็จกลับไปเทวโลก ๑ ภิกษุทั้งหลาย พุคคยกันว่า นายก้อย ท้าวสักกเทวราช ที่มีความจงรักในพระบรมศาสดา พระองค์ทรงสละทิพยสมบัติ(มา)อุปัฏฐาก แล้ว ๑ พระบรมศาสดาทรงชี้แจงว่า ภิกษุทั้งหลาย ท้าวสักกเทวราช ทรงพิจารณา เห็นว่า การเห็นพระอรียเจ้าทั้งหลายก็ดี ภาพกิริยามีการนั่งเป็นต้นในที่แห่ง

เดียวกับท่านเหล่านั้นก็ดี ภาพการได้ทำวัตรและวัตรปฏิบัติแก่ท่านเหล่านั้นก็ดี ดี (จริง ๆ) จึงเสด็จมาอุปัฏฐากเราแล้ว ฯ

๒. เพราะเหตุนั้น คนพาลทั้งหลาย อันท่านผู้รู้ทั้งหลาย พึงทราบ(ว่า) เหมือนเรือนที่ถูกไฟไหม้ ฯ ด้วยว่าคนพาลเหล่านั้น เป็นผู้สามารถนำทุกข์มี ภัยเป็นต้นทุกชนิดมาให้ แก่คนทั้งหลายผู้ทำตามคำของตน ฯ ส่วนบัณฑิต ทั้งหลาย ท่านผู้มีปรีชา พึงทราบ(ว่า) ดุจการคุ้มครองในที่มิภัย ดังประทับใน ที่มืด และเหมือนการได้ของกินมีข้าวและน้ำเป็นต้น ในเวลาถูกทุกข์มีความหิว กระจายเป็นต้นครอบงำ ฉะนั้น ฯ เพราะบัณฑิตเหล่านั้น เป็นผู้สามารถกำจัด ทุกข์มีภัยเป็นต้นทุกชนิดของคนทั้งหลายผู้ทำตามคำของตน ฯ บุคคลทราบ ความที่เหล่าคนพาลทั้งหลายเป็นเช่นเดียวกับของโสโครกมีปลาเน่าเป็นต้น และเหล่าบัณฑิตทั้งหลายเป็นเหมือนเครื่องสำอางมีของหอมเป็นต้น ทั้งการคบ คนพาลเป็นทุกข์ การคบบัณฑิตเป็นสุข ด้วยประการฉะนี้แล้ว พึงคบแต่ บัณฑิตเท่านั้น อย่าคบคนพาลเลย ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๗
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. สุตตคถัมภ์ สำนวนย่นเตน หิ ปรมัง สุตตบุปตตี ววตถานญจ วตฺวา ปจฺจา
 อดโถ สำนวนย่นเตน ตสฺมา สุตตบุปตยาทิ วุจฺเจเต ฯ สพฺพสุตฺตทานญหิ อดตชฺชมาสยา
 ปฺรชฺชมาสยา อดตบุปตติกา ปุจฺจาวสิกา จาติ จตฺตพฺพิธา อุปฺปตฺติ โหติ ฯ ตตฺถ
 ทวยตานุสฺสทานิํ สุตฺตานิํ อดตชฺชมาสยโต อุปฺปตฺติ
 เมตฺตสฺสุตฺตานิํ ปฺรชฺชมาสยโต อรฺกคฺคสฺสุตฺตานิํ อดตบุปตฺติโต วมฺมิกสฺสุตฺตานิํ
 ปุจฺจาวสโต ฯ ตาสฺส ปุจฺจาวสิกุปฺปตฺติ อิทาธิปฺเปตา ฯ มงฺกคฺคสฺสุตฺตมฺปิ หิ
 ปุจฺจาวสโต อุปฺปชฺชเตว ฯ

อปิจ อสิหตฺถอมิตฺตา วิย พาลา ปิยฌาตกา วิย ปณฺฑิตา ฯ ตถา หิ
 ภควา เวสาลียา ทกฺขิณฺสฺสเส อวิหฺนุเร จิตฺตํ เวพฺพวคามกํ โคจฺรคามํ กตฺวา
 วิหฺรณฺโต อุปฺปนฺนโลหิตปฺกขณฺทิกาทาโร อโหสิ ฯ ตํ ฌตฺวา สกฺโก
 เทวราชา อากนฺตฺวา สตฺถาริํ อุปฺภูทฺทหนฺโต สตฺถุ สรีรวลลชฺชภาชนํ อญฺญสฺส
 หตฺถเณนปิ สฺมุสิตฺตํ อทตฺวา สีเสยเว จเปตฺวา คนฺธภาชนํ วิย นิหฺรติ ฯ โส เอิว
 อุปฺภูทฺทิตฺวา สตฺถุ ฌาสฺสกาเล เทวโลกํ คโต ฯ ภิกฺขุ อโห สตฺถุริ สกฺกสฺส
 สินฺโห โส ทิพฺพสมฺปตฺติํ ปหาย อุปฺภูทฺทิตฺติ อหํสฺส ฯ สตฺถา สกฺโก ภิกฺขเว
 อริยานํ ทสฺสนํปิ เตหิ สทฺธี อেকญฺจฺจเน นิสิตฺตนาทิกาวปิ เตสํ วตฺตปฺปฏิวตฺตํ
 กาคฺคํ ลกฺขนภาโวปิ สาธฺฐติ อากนฺตฺวา มํ อุปฺภูทฺทิตฺติ เทเสติ ฯ

๒. ตสฺมา อคฺคิปปทิตฺตํ อคารมिव พาลา เวทิตฺตพฺพา ฯ เต หิ อดตโน
 วจนการกานํ สพฺพภยาทิวาหนสมฺมตฺถา โหนฺติ ฯ ภเย รกฺขา วิย อนุชการ
 ปทีโป วิย จ ชุปฺปิปาสาทิกุขาภิกเว อนฺนปานาทิปฺปฏิลาโภ วิย จ
 ปณฺฑิตา ฯ เต หิ อดตโน วจนการกานํ สพฺพภยาทิวิทฺธิสนสมฺมตฺถาติ ฯ
 เอิว พาลานํ ปุตฺติมจฺจนาทินา ปณฺฑิตานญจ คนฺธภณฺฑาทินา สทิสตฺถเจว
 พาลปณฺฑิตสฺสจฺจมานํ สุขทฺทกฺขตฺถจ ฌตฺวา ปณฺฑิตาเอว เสวิตฺตพฺพา น พาลา ฯ